

Beschaving

Laatst zat ik in de trein naar Dordrecht. Naast mij zaten vier ouders en vier kinderen. De vier kinderen maakten zoveel lawaai dat de ramen van de coupé er bijna uit werden geblazen. De vier ouders, twee facebookende, trendy moeders en twee twitterende, gatenspijkerbroekdragende vaders keken af en toe op van hun apparaten om hun liefvallig kroost enkele pedagogische 'alles-moet-kunnen-want-wij-doen-niet-moeilijk' blikken toe te werpen.

Terwijl ik dat alles in een staat van opperste verbijstering aanschouwde, gingen mijn gedachten onwillekeurig terug naar een gesprek dat ik diezelfde dag had met een oud-studente van onze Driestar Hogeschool. Ze is een kei van een juf maar ze had haar handen vol aan haar klas. Haar 32 kinderen hadden een spanningsboog van hooguit vijf minuten. Bij de leswisseling duurde het minutenlang voor de kinderen weer stil waren. Ze vertelde me dat ze – net 25 jaar oud – tegen een burn - out aan zit.

Ik dacht bij mezelf: Ben ik nu een mopperende ouwe schoolmeester in midlife crisis, dat ik van dit alles zo somber word, of is hier echt iets aan de hand? Ik denk het laatste! Vooraf zij gezegd dat ik lesgeven het mooiste beroep vind dat er is, maar hoe komt het toch dat we zo weinig concentratie en zoveel decibellen hebben als we in de schoolbanken zitten?

Met 'we' bedoel ik dan de bewoners van ons lage landje aan de zee. Want in het buitenland ligt dit volgens mij anders. In de afgelopen weken zijn de pabo-studenten van de Driestar over de hele wereld uitgewaaierd om daar stage te lopen op scholen. Van Aruba tot Canada en van Hongarije tot Zuid-Afrika hebben ze scholen bezocht en daar ook les gegeven. Uit de verhalen die ze me vertelden is me één ding opgevallen. Ze waren allemaal verbaasd over de rust, concentratie en beleefdheid die de kinderen op die scholen hadden, in vergelijking met ons eigen land. Eén van hen vertelde me dat hij bij een dorpje in Nepal kwam waar midden op een groot veld een onderwijzer zat met om hem heen drie groepen van elk ongeveer dertig kinderen en dat het daar in die openluchtklas *stil* was! Volgens mij is er dus echt wat aan de hand in ons land en niet minder ook in refoiland. We ontkennen dat het liefst en wuiven de genoemde en andere voorbeelden weg als generalisaties of toevallige waarnemingen van leraren die over de datum zijn. Ik ben echter zo eigenwijs het niet weg te wuiven en mezelf als niet over de datum te beschouwen. Ik ga de kwaal maar eens hardop benoemen.

Waardoor is zij veroorzaakt? Ik doe een paar pogingen tot verklaring.

In heel de moderne Europese wereld waait een sterk autonome tijdgeest die we allen inademen. We zijn assertiever geworden en laten ons het kaas niet van het brood eten. Het kind moet zich autonoom kunnen ontplooien en wij moeten als opvoeders - die zelf reeds vrij zijn opgevoed - niet in de weg gaan lopen. Het kind is de prins en wij zijn z'n butler. Bovendien worden veel kinderen al zeer jong in de voorschoolse opvang gedaan waar hen al heel vroeg wordt geleerd om voor zichzelf op te komen. Waar is het kind gebleven dat nog beschroomd het lokaal binnen wandelt?

Deze algemene tijdgeest is in ons land nog drie keer sterker dan in andere landen. Nederland is in heel veel opzichten een onbeschaafd landje. In het zuiden des lands sturen vele ouders hun kinderen niet voor niets naar België op school. Daar hebben ze onze permissieve pedagogiek niet. Daar hebben ze nog algemene voorkomendheid en laten ze elkaar uit praten. Zelfs onze politici kunnen elkaar op televisie niet laten uitpraten en zitten tijdens kamer-debatten voortdurend met hun mobiel te spelen. Waarom zou je dan als leerling dat ding in je tas stoppen of eerst naar een ander luisteren? Wij leraren krijgen van de ouders al deze prinsjes op de scholen binnen en mogen ze voor, tijdens en na schooltijd in groepen van dertig of meer tot beschaving brengen. En als we de prinsjes te na komen roepen de assertieve ouders ons wel tot de orde.

Mijn diepe overtuiging is dat tussen de oude Mulo-pedagogiek waarin het kind zweeg en de opvoeder sprak en de hedendaagse pedagogiek van de permissiviteit waarin het kind spreekt en de opvoeder zwijgt een smal midden zit: de pedagogiek van de liefdevolle gestrengheid. Laten we die als

ouders, leraren en overheid gezamenlijk gaan beoefenen, want anders gaan onze kinderen naar de haaien!

Dr. Ewald Mackay